

byretten i første instans. Dette er på linje med instansordningerne i Norge og Sverige.

Retsplejerådet finder, at der for at bevare Højesterets centrale stilling i domstolssystemet fortsat bør være mulighed for, at *principielle sager* kan behandles i Højesteret som anden instans. Retsplejerådet foreslår derfor, at byretten efter anmodning fra en part skal kunne henvise en sag til behandling i landsretten i første instans, hvis sagen er af principiel karakter.

Retsplejerådet bemærker, at der gælder en særlig værnetingsregel i retsplejelovens § 240, stk. 2, for de sager om prøvelse af afgørelser truffet af et ministerium eller en central statslig klageinstans, der efter rådets forslag fremover som udgangspunkt skal behandles ved byretten i første instans. Reglen giver borgeren mulighed for at anlægge retssag mod det pågældende ministerium eller klageinstansen i den landsretskreds, hvor borgeren har hjemting. Særlovgivningen indeholder tilsvarende bestemmelser i bl.a. skatteforvaltningsloven (sag kan anlægges ved den skattepligtiges hjemting) og ekspropriationslovgivningen (sag kan anlægges ved ejendommens værneting).

Reglen i retsplejelovens § 240, stk. 2, og de tilsvarende regler i særlovgivningen er efter Retsplejerådets opfattelse velbegrundede ud fra et borgerhensyn, og Retsplejerådet foreslår derfor en ny generel regel, hvorefter sager om prøvelse af afgørelser truffet af en central statslig myndighed skal kunne anlægges ved sagsøgerens hjemting.

Der henvises til betænkning nr. 1401/2001 side 182-188 og 481.

3.2.1.2. Justitsministeriet er enig i Retsplejerådets synspunkter og forslag i betænkning nr. 1401/2001, idet lovforslaget om en samlet domstolsreform også indeholder forslag om etablering af større byretter og om mulighed for kollegial behandling af civile sager i byretterne (jf. pkt. 2.2.1 ovenfor og pkt. 4.2.1 nedenfor). Det foreslås således i overensstemmelse med Retsplejerådets lovudkast, at alle civile sager skal anlægges ved byretten i første instans uanset sagens karakter og sagsgenstandens værdi, og at byretten efter anmodning fra en part skal kunne henvise sagen til behandling i landsretten i første instans, hvis sagen er af principiel karakter.

Det har i forbindelse med høringen over betænkning nr. 1401/2001 været anført, at der burde være en videre adgang til, at skattesager blev behandlet i landsretten i første instans, eventuelt således, at en skattesag altid skulle henvises til landsretten, hvis en part anmodede om det. Justitsministeriet er imidlertid enig med Retsplejerådet i, at skattesager ikke adskiller sig fra andre forvaltningsretlige sager på en sådan må-

de, at de bør være undtaget fra den foreslåede nye generelle instansordning, hvor sagen alt efter sin karakter og eventuelle principielle betydning kan behandles ved byretten med én eller flere dommere eller ved landsretten med tre dommere.

Det foreslås endvidere, at alle sager om prøvelse af afgørelser truffet af en central statslig myndighed som udgangspunkt skal anlægges ved sagsøgerens hjemting, uanset om sagen behandles ved byretten – hvad der som nævnt vil være udgangspunktet efter forslaget – eller landsretten. Med henblik på en passende geografisk fordeling af sagerne finder Justitsministeriet, at den foreslåede værnetingsregel for sager om prøvelse af afgørelser truffet af en central statslig myndighed bør udformes således, at sådanne sager ikke alene *kan*, men som udgangspunkt *skal* anlægges ved sagsøgerens hjemting.

Det har i forbindelse med høringen over betænkning nr. 1401/2001 også været anført, at muligheden for at henvise en sag til landsretten til behandling i første instans bør være bredere og ikke kun gælde i tilfælde, hvor sagen har »principiel karakter« – henvisning bør også kunne ske, hvis sagens udfald kan få væsentlig betydning for mange andre end parterne, og hvis sagen giver anledning til særligt komplicerede bevisretlige spørgsmål. Efter Justitsministeriets opfattelse er kriteriet »principiel karakter« imidlertid det mest hensigtsmæssige med henblik på at afgrænse de sager, der bør kunne indbringes for Højesteret som anden instans uden særlig tilladelse. Hertil kommer, at sager, der har væsentlig betydning for mange andre end parterne, i praksis ofte vil have principiel karakter, og komplicerede bevisretlige spørgsmål kan efter omstændighederne også have principiel karakter.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 77 og 79 (forslag til retsplejelovens §§ 226 og 240), og bemærkningerne hertil.

Lovforslaget vil medføre, at der fremover bliver væsentligt færre førsteinstanssager i landsretterne, og der kan være anledning til at overveje, om reglerne i retsplejelovens § 133 om advokaters opnåelse af møderet for landsret bør ændres. Efter de gældende regler opnår en advokat møderet for landsret ved at bestå en prøve, der består i at udføre to retssager i landsretten eller Sø- og Handelsretten. Spørgsmålet om advokaters møderet mv. behandles i øjeblikket i Udvalget vedrørende advokater, og Justitsministeriet vil tage stilling til spørgsmålet om eventuel ændring af reglerne om advokaters opnåelse af møderet for de forskellige instanser, når udvalgets kommende betænkning har været i høring.